

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, el. p. info@teismai.lt

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p. rastine@tm.lt;
algis.balezentis@tm.lt
Teikiama per TAIS

2022-06- Nr. 36P-
I 2022-06-03 pranešimą

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ NR. 22-8421, NR. 22-8422 IR NR. 22-8423

Teisėjų taryba, susipažinusi su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktais derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 13¹, 30, 32, 33, 34 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo bei Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo Nr. X-1809 priedo pakeitimo ir papildymo devintuoju⁶ skirsniu įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektu Nr. 22-8423, Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 13¹, 30, 32, 33, 34 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektu Nr. 22-8421 (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1) bei Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo Nr. X-1809 priedo pakeitimo ir papildymo devintuoju⁶ skirsniu įstatymo projektu Nr. 22-8422 (toliau – Įstatymo projektas Nr. 2), iš esmės pritaria minėtiems teisės aktų projektams, tačiau teikia žemiau išdėstytas pastabas:

1. Įstatymo projektu Nr. 1 keičiamo Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad „Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie: <...> 2) pareikštus ieškinius dėl vartotojų viešojo intereso gynimo, jų nagrinėjimo eigą ir šių bylų rezultatus; 3) šio įstatymo 33 straipsnyje nurodytų asmenų kitų Europos Sąjungos valstybių narių teismuose ir kitose kompetentingose įstaigose pareikštus ieškinius dėl vartotojų kolektyvinių interesų gynimo, jų nagrinėjimo eigą ir šių bylų rezultatus“. Be kita ko, to paties straipsnio 2 dalyje siūloma įtvirtinti, jog „šio įstatymo 32 straipsnyje nurodyti subjektai šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytą informaciją: 1) pateikia Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai; 2) skelbia savo interneto svetainėje“. Pažymėtina, jog, vadovaujantis Įstatymo projektu Nr. 2, jame yra siūloma įtvirtinti 31³³ straipsnio 1 dalies nuostatą, kad „išnagrinėjus ieškinį dėl verslininko veiksmų ar neveikimo nutraukimo ar jų uždraudimo arba teismui dėl šio reikalavimo patvirtinus taikos sutartį, priimtas teismo sprendimas suinteresuotų vartotojų informavimo tikslu skelbiamas specialiaame interneto tinklalapyje“. Iš siūlomo įtvirtinti teisinio reguliavimo nėra aišku, ar pastarojoje nuostatoje minimas „specialus interneto tinklalapis“ apima ankščiau paminėtų kompetentingų subjektų, turinčių įgaliojimus pareikšti atstovaujamąjį ieškinį, interneto svetaines, kuriose numatoma skelbti aptariamų kategorijų bylų nagrinėjimo rezultatus, ar visgi numato pareigą priimtą teismo sprendimą skelbti atskirame, specialiai tam sukurtame tinklalapyje. Be kita ko, Įstatymo projekto Nr. 2 siūlomoje įtvirtinti 31³³ straipsnio 1 dalies nuostatoje nėra nurodytas subjektas, atsakingas už teismo sprendimo paskelbimą vartotojų informavimo tikslu. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintais aiškumo bei sistemiškumo principais ir atsižvelgiant į tai, kad suinteresuotus vartotojus apie teismo sprendimą, priimtą išnagrinėjus atstovaujamąjį ieškinį, numatoma informuoti Įstatymo projekte Nr. 1 įtvirtinta tvarka, manytina, jog Įstatymo projekte Nr. 2 nurodyta nuostata dėl vartotojų informavimo yra perteklinė, todėl siūlytina jos atsisakyti.

2. Įstatymo projektu Nr. 2 siūlomo įtvirtinti 31²⁷ straipsnio 1 ir 2 dalyse kompetentingam subjektui, reiškiančiam atstovaujamąjį ieškinį, kurį finansuoja trečiasis asmuo, nustatoma pareiga imtis

priemonių užtikrinti, kad toks finansavimas nekeltų interesų konflikto ir neturėtų neigiamo poveikio vartotojų kolektyvinių interesų apsaugai bei pareiga užtikrinti, kad jo priimami sprendimai dėl bylos vedimo, įskaitant sprendimus dėl taikos sutarties sudarymo, nepriklausytų nuo ieškinį finansuojančio trečiojo asmens interesų. Atsižvelgiant į šio straipsnio 3 dalyje nustatytą reikalavimą atstovaujamojo ieškinio turiniui, apie minėtų reikalavimų įgyvendinimą sprendina pagal ieškinyje pateikiamą informaciją bei kartu su ieškiniu pateikiamus trečiojo asmens finansavimą pagrindžiančius dokumentus. Pagal aptariamo straipsnio 4 dalį, „nustatęs, kad pareiškiant ieškinį nesilaikyta šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų reikalavimų, teismas atsisako priimti ieškinį, o priimtą ieškinį palieka nenagrinėtą“. Atkreiptinas dėmesys, jog 2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2020/1828 dėl atstovaujamųjų ieškinių siekiant apsaugoti vartotojų kolektyvinius interesus, kuria panaikinama Direktyva 2009/22/EB (toliau – Direktyva (ES) 2020/1828) 52 konstatuojamojoje dalyje akcentuojama, jog „jei patvirtinami interesų konfliktai, teismas ar administracinė institucija turėtų būti įgaliotas (-a) imtis tinkamų priemonių, pavyzdžiui, reikalauti, kad kompetentingas subjektas atsisakytų atitinkamo finansavimo arba jį pakeistų, ir, jei būtina, nepripažinti kompetentingo subjekto procesinio subjektiškumo arba paskelbti konkretų atstovaujamąjį ieškinį dėl teisių gynimo priemonių nepriimtinu.“ Kaip matyti, Direktyvoje (ES) 2020/1828 atsisakymas priimti atstovaujamąjį ieškinį, dėl kurio finansavimo kyla interesų konfliktas, laikomas kraštutine priemone, dėl kurios sprendimas priimtinas tik esant būtinybei. Atsižvelgiant į tai, svarstyтина dėl tikslingumo papildyti Įstatymo projektu Nr. 2 siūlomą įtvirtinti 31²⁷ straipsnį nuostatomis, reglamentuojančiomis galimybę pašalinti neatitiktį (ieškinio trūkumus) šio straipsnio 1 bei 2 dalyje nustatytiems įpareigojimams.

Teisėjų tarybos pirmininko pavaduotoja

Egidija Tamošiūnienė